

УДК 504.3.054

Незгода Л.М.

старш. викл. ЗНТУ

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОМИСЛОВИХ МІСТ УКРАЇНИ

Україна – є одна із найбільш урбанізованих країн Європи, відноситься до числа індустріально-аграрних країн. У містах мешкає майже 70% населення країни, велика площа та кількість ресурсного потенціалу, і в той же час одна з найбільш неблагополучних в Європі в екологічному відношенні.

Висока концентрація техногенних об'єктів сприяє забрудненню довкілля, знижує комфортність життя. Підприємства важкої промисловості формують основне техногенне навантаження на навколишнє середовище. В Україні налічується 436 міст та 925 селищ міського типу. За статистикою до 90% газоподібних рідких і твердих відходів утворюються в містах і близько 10% у сільській місцевості.

Основними джерелами забруднення атмосфери міста є промисловість, енергетичні системи, транспорт.

Складний екологічний стан характерний для багатьох міст України, обумовлена наявністю концентрацією підприємств чорної та кольорової промисловості, хімії, теплоенергетики. Такі міста, як Дніпро, Запоріжжя, Кривий Ріг, Маріуполь Прикарпаття, Центральне Придністров'я є безперечними лідерами за рівнем забруднення повітря (механічними, хімічними, фізичними, біохімічними). Машинобудівний комплекс являється найбільшим серед промислових підприємств в Україні. На машинобудівних заводах виробляють різноманітну продукцію: космічну техніку, турбіни, оснащення на АЕС. Висока концентрація машинобудівної промисловості характерна для міст Дніп-

ра, Харкова, Кривого Рогу, Краматорська, Маріуполя, Запоріжжя. Так в Дніпрі промислове підприємство «Дніпроважмаш» щорічно викидає в р. Дніпро 2365,2 тис. м3 забруднених стічних вод, завод прокатних валків – 250 тис. м3. В Запоріжжі викиди Дніпровського електродного заводу в атмосферу складає 35% загальноміських, причому із них 80% являється канцерогенними речовинами першого класу небезпечності. Більш 50% всіх викидів в атмосферу викидає «Запоріжсталь» (кожен рік більш 150 тис. т шкідливих речовин).

Небезпечним є підвищений електромагнітний фон від різноманітних джерел випромінювання – теле-, радіостанції, мобільних телефонів. Як правило, у містах підвищений радіоактивний фон через використання в будівництві гірських порід, що містять природні радіоактивні сполуки. Цей фон в будь-яких приміщеннях не повинен перевищувати 20 мкР за годину. В санстанціях діють радіологічні лабораторії для його контролю. Більшість мешканців великих міст схильна до шумової хвороби, які постійно отримують шумові навантаження. Наприклад, нормативні рівні звуку в дБ для мешканців житлових кварталів повинні становити 55 вдень та 45 вночі.

Велике забруднення навколишньому середовищу наносять об'єкти енергетики. В першу чергу ТЕС та ГЕС. Використовуючи велику кількість газу, вугілля, нафтопродуктів, викидають в атмосферу млн. м3 шкідливих газів, аерозолей, займають сотні га землі шпоном та золею.

Джерелом забруднення навколишнього середовища природи України являється транспорт – автомобільний, водний, залізничний, повітряний. Ступінь забруднення повітря від автотранспорту в містах по всій Україні складає 70-90% від загального рівня забруднення. Вихлопні гази автомобілів, зливні води після мийки (промивка двигунів) та їх агрегатів, пари різних шкідливих речовин, кислоти, наносять шкоду навколишньому середовищі. Двигун одного автомобіля викидає в повітря в середньому 35-45 кг шкідливих речовин. Надзвичайно небезпечні діоксани, бензпірени – канцерогени, які містяться в будь-якому димі – вогнища, особливо коли в ньому спалюють полімерні упаковки, вихлопні автомобільні гази, промислові викиди.

Майже 75% наземних водних басейнів не відповідають санітарним нормам, майже такий відсоток населення користується цією водою. Через це в населених пунктах, де є така можливість, використовують підземні води. На душу населення за рік припадає 300 кг отруйних відходів в містах і 150 кг в селах. Майже 20% міського населення України проживає в зоні, де гранично-допустимі концентрації шкідливих речовин перевищені в 10-20 разів.

Темпи росту загальної захворюваності за останнє десятиріччя зросли на 35-40%, переважно за рахунок злоякісних пухлин, серцево-судинних хвороб, бронхіальної астми, цукрового діабету, алергій.

В багатьох містах України – Запоріжжя, Маріуполь, Кривий Ріг, Макіївка, Лисичанськ, Камянськ, Донецьк, Дніпро концентрації шкідливих речовин перевищують їх ГДК (гранично-допустимі концентрації) у 25-100 разів. Це результат антропогенного забруднення природного середовища. Цьому могли б певною мірою зарадити зелені насадження, раціональне проектування та забудова міст.